

Asia: VN/35729/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi sosiaalihuoltolain ja siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Taustatiedot lausunnonantajalta

Edustan

Muu

Lausunnonantajan lausunto

1 Onko ehdotus kokonaisuudessaan kannatettava?

Osittain ei

Perustelut tiiviisti esityksen kannatettavuudesta?

Hallituksen esityksessä todetaan, että sosiaalihuollon palvelujen keskeinen lähtökohta on tarveperiaate. Sosiaalipalvelut ovat toteutettava asiakkaiden tarpeiden edellyttämällä tavalla, eivätkä taloudelliset seikat saa muodostua esteeksi välttämättömän tuen saamiselle.

Käytännössä tämä tarveperusteisuuden lähtökohta ei ole toteutunut esimerkiksi kuntouttavan työtoiminnan järjestämisen ja TYM-yhteistoimintamallin osalta (381/2023). Hallituksen esityksessä siirretään aiempaa enemmän vastuuta sosiaalihuollon ja työvoimaviranomaisen välisen yhteistyön käytännön toteutuksesta hyvinvointialueille. Tästä syystä Tampereen kaupunki katsoo, että toimeenpanon tueksi tarvitaan selkeyttäviä tarkennuksia yhdyspintayhteistyöhön.

Kuntouttavan työtoiminnan järjestämisvastuun siirryttyä hyvinvointialueille vuoden 2023 alusta Tampereen kaupungilta siirtyi Pirkanmaan hyvinvointialueelle 24 htv:tta sote-alan ammattilaisia. Tämän lisäksi hyvinvointialueelle vaikuttavuusperusteisten kuntouttavan työtoiminnan palvelujen järjestämiseen siirtyi 6 M€. Muutamassa vuodessa kuntouttavan työtoiminta on vähentynyt määrällisesti noin 2000:sta, noin 600:een. Kuntouttavassa työtoiminnassa on Tampereen kaupungin näkemyksen mukaan ollut merkittäviä palveluvajeita ja palvelun saatavuudesta on useaan kertaan keskusteltu Tampereen kaupungin ja hyvinvointialueen johdon neuvotteluissa, mutta palveluvajeita ei ole saatu korjattua. Tampereen kaupungin huolena on, että uudet työkäisten toimintakyvyn ja

osallisuuden tuen palvelut eivät tule vastaamaan asiakkaiden kasvaneisiin palvelutarpeisiin. Uuden palvelun määrittelyminen määrärahasidonnaiseksi ja hallituksen esityksen säästötavoitteet tulevat Tampereen kaupungin arvion mukaan heikentämään sosiaalipalvelujen saatavuutta entisestään. Myös näkymät Pirkanmaan hyvinvointialueen valtion rahoituksen kokonaisuudesta ovat huolestuttavia. Näkemyksemme on, että sosiaali- ja terveyspalvelujen saatavuuden heikkeneminen on merkittävä riski.

Sosiaali- ja terveysministeriö asetti 9.7.2025 työryhmän valmistelemaan sosiaalihuollon palvelu-uudistusta ja alatyöryhmän valmistelemaan työllistymistä edistävien sosiaalipalvelujen uudistamista. Työryhmien toimikausi oli 15.8.2025-31.1.2026. Työryhmien kokoonpanoa täydennettiin sekä tehtiin eräitä henkilömuutoksia 27.10.2025. Huomioitavaa on, että vaikka esitetyllä lainsäädäntömuutoksella on merkittäviä vaikutuksia sekä palveluvastuiden että talousvaikutusten osalta kuntien lakisääteisiin työvoimapalveluihin, ei työryhmissä ole ollut mukana kuntien edustusta. Tampereen kaupungin näkemyksen mukaan lainsäädäntövalmistelussa, jolla on vaikutuksia kuntien toimintoihin, tulee olla mukana Kuntaliiton lisäksi kuntien, erityisesti C6-kaupunkien, edustus.

Hallituksen esityksessä todetaan, että asiakkaan tuen tarpeeseen vastaamisessa tulisi kiinnittää erityistä huomiota viranomaisten yhteistyöhön ja työnjakoon. Työikäisten toimintakyvyn ja osallisuuden tuen palvelua voitaisiin järjestää samanaikaisesti esimerkiksi työvoimaviranomaisten palvelujen kanssa. Palvelu olisi tällöin sovitettava yhteen myös henkilön tarvitsemien muiden palvelujen kanssa. Asiakkaalle tarjottavista palveluista vastaavien viranomaisten tulisi yhteistyössä varmistaa, että tuen tarpeeseen vastataan mahdollisimman optimaalisesti eikä asiakas esimerkiksi joudu tilanteeseen, jossa mikään taho ei ota vastuuta asiakkaasta. Tämä ajatuskokonaisuus on kannatettava. Resursointi yhdyspintayhteistyöhön ja esimerkiksi TYM-yhteistoimintamalliin liittyvä osaaminen eivät tällä hetkellä kuitenkaan vastaa hyvinvointialueiden osalta asiakkaiden laajentuneita monialaisia palvelutarpeita. Tampereen kaupungin huolena on, että nämä resurssivajeet heijastuvat edelleen monialaisen palvelun resursointiin ja organisointiin sekä asiakkaiden palvelutarpeiden mukaisiin palveluihin ohjautumiseen. Tampereen kaupungin arvio on sosiaali- ja terveyspalvelujen nykyisen saatavuuden pohjalta ja hallituksen esityksessä esitetyt säästötavoitteet huomioiden, että uuden työikäisten toimintakyvyn ja osallisuuden tuen palvelujen määrärahasidonnaisuuden periaate ohittaa tarveperiaatteen ja asiakkaiden tarpeiden mukaisten sosiaalipalvelujen saatavuus heikkenee entisestään.

Asiakkaiden palvelutarpeiden mukainen palvelu ja sen rahoitus pitää kulkea aina yhdessä ja on tärkeää määritellä tarkemmin palvelutarpeiden mukaisten palvelujen reunaehdot. Määrittely tulee tehdä kuitenkin riittävän väljästi, jotta vältetään asiakkaiden väliinpuotoaminen palvelujen ulkopuolelle.

Sosiaali- ja terveyspalvelujen rooli työllisyyden edistämisessä on kasvanut ja kasvaa edelleen, muun muassa toimeentulotukilain muutoksen myötä. Ns. ensisijaisen etuuden piiriin työttömäksi kokoaikatyön hakijaksi ja työttömyysturvan saajiksi ohjataan entistä enemmän henkilöitä, joiden ensisijaiset palvelutarpeet ovat sosiaali- ja terveyspalveluissa. Työvoimaviranomaisen vaikuttamismahdollisuudet ko. henkilöiden työllistymisen edistämiseen ovat edellä mainituissa

tilanteissa vähäiset. Vaikutukset näkyvät muun muassa lisääntyvinä työttömyysturvan kustannuksina. Hyvinvointialueille tulisi asettaa työllistämisen edistämisen taloudelliset kannusteet. Valtakunnalliset työllistämisen edistämisen tavoitteet tulisi rakentaa yli hallintorajojen sosiaali- ja terveystalouden rooli työllistymisen edistämässä huomioiden.

Hallituksen esityksessä esitetään, että kuntouttavan työtoiminnan lain lakkauttamisen siirtymäaika olisi puoli vuotta lain kumoamisen voimaantulosta eli 30.6.2027. Siirtymäsäännös on kannatettava. Tärkeää on, että monialaista palvelua tarvitsevien palvelutarpeet arvioidaan sote-palvelujen, työvoimaviranomaisen ja KELAn yhteistyönä, asiakkaiden ensisijainen palveluvastuu eri viranomaisten välillä määritellään, asiakkaat saavat palvelutarpeidensa mukaiset palvelut ja etuudet.

2 Vastaavatko ehdotukset esityksen tavoitteita?

-

Perustelut tiiviisti esityksen tavoitteista?

Yleisperustelut

Uuden työikäisten toimintakyvyn ja osallisuuden tuen palvelujen määrärahasidonnaisuus heikentää entisestään jo nyt tiedossa olevaa sosiaali- ja terveystalouden vajetta. Hyvinvointialueet eivät tälläkään hetkellä pysty resurssipulan vuoksi järjestämään sosiaalipalveluja asiakkaiden palvelutarpeiden mukaisesti. Huolestuttavaa on, että esimerkiksi Pirkanmaan hyvinvointialueen valtion rahoitusnäkymät näyttävät entistä vaikeimmilta. Työllisyyspalvelujen näkökulmasta tilannetta kuvaa hyvin Soste Suomen sosiaali- ja terveys ry:n Sosiaalibarometri 2026 erityiskatsaus, Työllisyyden tila- julkaisu (Anne Eronen, Pia Londén), jossa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen saatavuus nousi yhdeksi keskeiseksi huolenaiheeksi.

Vaarana on myös, että ne asiakkaat, jotka tarvitsevat sosiaali- ja terveystalouden palveluja ja jotka eivät kuulu TYM-yhteistoimintamallin palvelun piiriin, jäävät väliin putoajiksi monialaisen palvelun ja sosiaalisen kuntoutuksen osalta, mikäli hyvinvointialueella ei ole osoittaa monialaiseen yhdyspintatyöhön riittävästi resursseja ja palveluja.

Tampereen kaupungin näkemys on, että kulukorvauksen poistuminen heikentää entisestään heikossa asemassa olevien taloudellista asemaa ja sosiaalipalveluihin osallistumisen kannusteet ja vapaaehtoisuuden kehys vähentävät sosiaalipalveluihin osallistumista. Kulukorvaus on tukenut nykyiseen kuntouttavaan työtoimintaan osallistumista. Velvoittavan osallistumisen myötä monet asiakkaat ovat todenneet, kenties kielteisistäkin lähtökohtaisista ennako-oletuksistaan huolimatta, palveluun osallistumisen myönteiseksi, merkitykselliseksi sekä työelämäosallisuutta, kouluttautumista ja työllistämistä edistäväksi. Mikäli uusi työikäisten työkyvyn ja osallisuuden tuen palvelulla ei pystytä vastaamaan asiakkaiden sosiaalipalvelujen palvelutarpeeseen ja kytkemään palvelua työllistymistä edistäviin palvelupolkuihin on muutoksella sekä syrjäyttäviä yksilöllisiä vaikutuksia että yhteiskunnallisia vaikutuksia (esim. rakenteellinen työttömyys, yhteiskuntarauha, riski rikollisuuden kasvamiselle).

Tampereen kaupungin näkemyksen mukaan hallituksen esityksessä esitetty KELAn ilmoitusvelvollisuus hyvinvointialueelle kuusi kuukautta pääasiallisena toimeentulona toimeentulotukea saaneista henkilöistä ja hyvinvointialueen velvollisuus arvioida tiedot saatuaan henkilön sosiaalisen tuen tarve, on kannatettava. Edellä mainitusta määräajasta huolimatta, Tampereen kaupungin näkemys on, että KELAn tulee panostaa asiakkaiden sosiaali- ja terveystalvelujen palvelutarpeen arvioon entistä enemmän ja mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. KELAn tulee myös ohjata sosiaali- ja terveystalveluja tarvitsevat asiakkaat mahdollisimman välittömästi ja oikea-aikaisesti suoraan hyvinvointialueiden talvelujen piiriin.

3 Lausuntopalaute luvusta 1, onko erityistä tukea tarvitsevaa asiakasta koskeva pykäläesitys 5 a § kannatettava?

-

Perustelut tiiviisti esityksen kannatettavuudesta?

-

4 Lausuntopalaute luvusta 2, onko erillinen hyvinvoinnin edistämistä koskeva 10 a § kannatettava?

Osittain ei

Perustelut tiiviisti esityksen kannatettavuudesta?

Tampereen kaupunki katsoo, että asumisen näkökulmasta keskeistä on selkeä työnjako kunnan ja hyvinvointialueen välillä asumisen ja sosiaalihuollon rajapinnassa, toimivat yhteistyörakenteet sekä tiedonvaihto. Kaupunki ehdottaa, että asumiseen liittyvät perustelut täsmennetään siten, että asumisen yhdyspinta ja siihen liittyvät vastuut määritellään nykyistä selkeämmin.

5 Lausuntopalaute luvusta 3 - sosiaalityö ja sosiaaliohjaus: Ovatko ehdotukset selkeitä ja toteutettavissa olevia?

-

Perustelut tiiviisti?

-

6 Lausuntopalaute luvusta 3 - lapsiperhepalvelu: Onko ehdotus uudesta lapsiperhepalvelusta ja siihen sisältyvästä taloudellisesta tuesta selkeä ja toteutettavissa oleva?

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti?

-

7 Lausuntopalaute luvusta 3 - Onko ehdotus uudesta työkäisten toimintakyvyn ja osallisuuden tuen palvelusta selkeä ja toteutettavissa oleva?

Ei

Perustelut tiiviisti?

Työllistymissuunnitelman tai sitä korvaavan suunnitelman laatimisen yhteydessä tulee aina selkiyttää asiakkaan ensisijainen palvelutarve. Mikäli asiakkaan ensisijaisena palvelutarpeena ovat sosiaalipalvelut, eikä henkilöllä ole ajankohtaista osallistua työllistymistä edistäviin palveluihin, tulee asiakkaan sosiaalietuus olla jokin muu kuin työttömyysturva. Edelleen Tampereen kaupunki tuo esille huolensa asiakkaiden palvelutarpeiden mukaisten sosiaalipalvelujen saatavuudesta resurssien edelleen niukentuessa lakisesityksessä esitettyjen säästötavoitteiden ja esimerkiksi Pirkanmaan hyvinvointialueelle kohdennetun niukan valtionrahoituksen takia.

Hyvinvointialueiden työllisyyttä tukevissa sosiaalipalveluissa on jatkuvia palveluvajeita ja -viiveitä. Tampereen kaupungin näkemyksen mukaan määrärahasidonnaisuuteen perustuva sosiaalipalvelujen järjestämisen riskinä on entistä suuremmat asiakkaiden palvelutarpeiden mukaisten palvelujen katkokset hyvinvointialueiden ja työllisyyspalvelujen yhteistyön rajapinnassa. Esitetyllä määrärahasidonnaisuuteen perustuvalla lainsäädännöllä ei tosiasiallisesti varmisteta riittävän laajaa ja laadukasta sosiaalipalvelua, esimerkiksi esitetyn uuden työikäisten toimintakyvyn ja osallisuuden tuen palvelun osalta. Sosiaalipalveluissa kuntoutuksellisen työtteen ja työelämään valmentamisen tulee olla vahva rooli. Vaarana on, että sosiaalipalvelujen työllistymistä edistävä orientaatio katoaa.

Sosiaalihuoltolain muutoksessa tulisi tarkentaa sosiaalisen kuntoutuksen palvelujen vähimmäisisältö, joka huomioi työllistymisen edistämisen tavoitteet. Alueen rakenne- ja pitkäaikaistyöttömyyttä ei saada vähennettyä ja heikossa asemassa olevien työllisyysastetta nostettua, ellei sosiaalipalvelut ja hallituksen esityksessä esitetty uusi palvelu työikäisten työkyvyn ja osallisuuden tuen palvelusta vastaa sekä sisällöltään, laadultaan että volyymeiltään asiakkaiden palvelutarpeisiin.

Sosiaalipalvelujen palvelutarpeiden mukaisen saatavuuden lisäksi on tärkeää varmistaa, että asiakkaat palautuvat oikea-aikaisesti työvoimapalvelujen piiriin työkyvyn vahvistuessa.

Uusi työikäisten toimintakyvyn ja osallisuuden tuen palvelu ei lähtökohtaisesti olisi velvoittava. Hallituksen esityksen mukaan palvelu olisi kuitenkin velvoittava silloin, kun se sisällytettäisiin työllistymisen monialisesta edistämisestä annetussa laissa (381/2023) tarkoitettuun monialaiseen työllistymissuunnitelmaan. Lisäksi velvoittavuuden edellytyksenä olisi, että asiakkaalle ei olisi asetettu työnhakuvelvollisuutta. Se, että uuteen työikäisten toimintakyvyn ja osallisuuden tuen palveluun voidaan velvoittaa, on kannatettavaa. Velvoittavan osallistumisen myötä monet asiakkaat ovat todenneet, kenties kielteisistäkin lähtökohtaisista ennakko-oletuksistaan huolimatta palveluun osallistumisen myönteiseksi, merkitykselliseksi sekä työelämäosallisuutta, kouluttautumista ja työllistämistä edistäväksi. Tampereen kaupungin näkemys on, että mikäli asiakas on työttömyysturvaan oikeutettu, tulee häntä voida velvoittaa sosiaalipalveluihin ja uuteen työikäisten toimintakyvyn ja osallisuuden tuen palveluun työllistymissuunnitelman tai sitä korvaavan suunnitelman puitteissa myös tilanteissa, joissa asiakkaalle on asetettu työnhakuvelvollisuus ja mikäli hänen palvelutarpeenaan ovat sosiaalipalvelut, joilla uudella sosiaalipalvelukokonaisuudella voidaan vastata.

Uuden palvelun suhde työttömyysturvalakiin ja työllistymissuunnitelman velvoittavuuteen on epäselvä. Hallituksen esityksessä todetaan, että käytännössä palvelu tulisi sisällyttää työllistymissuunnitelmaan tai sitä korvaavaan suunnitelmaan vain silloin, kun työnhakija haluaa siihen osallistua. Joissain kohdissa taas viitataan monialaiseen suunnitelmaan. Tampereen kaupungin näkemyksen mukaan hallituksen esitystä tulee selkiyttää siten, että uuteen työikäisen toimintakyvyn ja osallisuuden palveluun voidaan velvoittaa työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa, mikäli henkilöllä on oikeus työttömyysetuuteen. Uuden palvelun osallistumisen velvoittavuutta tai työttömyysturvaan liittyviä sanktioita ei tule sitoa monialaiseen työllistymissuunnitelmaan, vaan edellä mainittujen osalta lainsäädäntö tulee kirjata monialaisen suunnitelman sijaan muotoon ”työllistymissuunnitelmaan tai sitä korvaavaan suunnitelmaan”.

Hallituksen esityksen ja työttömyysturvalain suhteen epä johdonmukaisuus kytkeytyy myös uuden työikäisten toimintakyvyn ja osallisuuden tuen palvelun ja työssäoloehdon suhteeseen. Vaikka uusi palvelu ei ole työllistymistä edistävä palvelu, siihen osallistuminen täyttäisi työssäolovelvoitetta. On ristiriitaista, että palvelu ei ole työllistymistä edistävä palvelu, mutta työssäolovelvoitteen purkamiseen liittyvä elementti säilytetään. Tampereen kaupungin näkemys on, että sosiaalipalveluun osallistumisen ei tule purkaa työssäoloehto. Työssäoloehdon purkaminen palveluilla tulee toteutua joko työvoimaviranomaisen työllistymistä edistävillä tai kunnan järjestämällä työllistymistä tukevilla palveluilla. Uudella työikäisten toimintakykyä ja osallisuutta tukevalla palvelulla ei varmisteta työnhakijan todellista tilannetta työmarkkinoiden käytettävissä olemisesta ja työkykyä vastaavan kokoaikatyön vastaanottamisesta. Esitys on ristiriidassa muiden työnhakijoiden työssäolovelvoitteen purkamisen edellytysten kanssa. Esitys lisäisi myös merkittävästi sekä hyvinvointialueiden että työvoimaviranomaisen hallinnollisia tehtäviä.

Hallituksen esityksessä esitettävän uuden työikäisten toimintakyvyn ja osallisuuden palvelun asiakaskohderyhmä on usein heikossa taloudellisessa tilanteessa. Tästä syystä palveluun osallistumisen ajalta hallituksen esityksessä esitetty toimintapaikalla tarjottava ateria tai sen korvaava tuki sekä matkakustannusten korvaaminen täydentävä toimeentulotukena ovat erittäin tärkeitä tukimuotoja ja kannusteita palveluun osallistuvalla henkilöllä, kulukorvauksen poistuessa.

Kuntouttavan työtoiminnan lain kumoamisen myötä aktivointisuunnitelma poistuu. Jatkossa laaditaan erilliset asiakassuunnitelmat sosiaalihuollossa ja työllistymissuunnitelmat työvoimapalveluissa. Jotta päällekkäisiä tai ristiriitaisia tavoitteita ei synny, on välttämätöntä täsmentää, miten viranomaisten välinen yhteistyö, tiedonvaihto ja suunnitelmien yhteensovittaminen käytännössä toteutuvat erityisesti, jos asiakas ei ole TYM-yhteistoimintamallin palvelun piirissä. Ilman konkreettista yhteistyösuunnitelmaa riskinä on asiakkaan palvelujen pirstoutuminen.

Työvoimaviranomaisen näkökulmasta on tärkeää, että uusi palvelu rakentuu osaksi selkeää palvelujatkumoa kohti työllistymistä, mikäli asiakkaan tilanne niin mahdollistaa. Sosiaalihuollon palveluista työvoimapalveluihin tapahtuva nivelvaihe tulisi konkretisoida, jotta asiakkaan siirtymä on

hallittu ja tavoitteellinen. Hallituksen esitykseen tulee lisätä velvoite viranomaisten välisestä nivelvaiheen yhteistyöstä tilanteissa, joissa asiakas siirtyy työvoimapalveluista sosiaalihuollon uuden palvelun piiriin tai päinvastoin. Lainsäädännöllä ei tule kuitenkaan säätää yksityiskohtaisesti, miten tämä yhteistyö toteutuu, vaan toimijoilla tulee olla sopia joustavat ja vaikuttavimmat toimintatavat, kuitenkin niin, että yhteistyöllä turvataan asiakkaan oikea-aikaiset palvelut ja palvelupolkujen katkeamattomuus. Tämä varmistaa, että sosiaalihuollon asiakassuunnitelma ja työvoimaviranomaisen työllistymissuunnitelma ovat tavoitteiltaan yhdenmukaiset ja toisiaan tukevat. Yhteistyön mahdollistamiseen tulee kehittää myös digitaalisia ratkaisuja ja varmistaa tiedon vaihdon mahdollisuudet.

8 Muu lausuntopalaute lukuun 3?

Tampereen kaupunki pitää kannatettavana, että sosiaalihuoltolaissa korostettaisiin ja selkiytettäisiin hyvinvointialueen vastuita kotoutumisen edistämiseksi ja ihmiskaupan uhrien auttamistoimien järjestämisessä. Tämä on erityisen tärkeää tilanteessa, jossa kotoutumislaista esitetään (HE 74/2026) kumottavaksi hyvinvointialuetta koskevia pykäläiä.

9 Lausuntopalaute sosiaalihuollon toteuttamisen alkuvaiheessa: neuvonta ja ohjaus, vireilletulo ja sosiaalihuollon asiakkuus, yhteyden saaminen sosiaalihuoltoon ja tuen tarpeen arviointi (luvut 2 ja 4) Ovatko ehdotukset selkeitä ja toteutettavissa olevia?

-

Perustelut tiiviisti?

-

10 Lausuntopalaute luvusta 4 – asiakassuunnitelma ja omatyöntekijä? Ovatko ehdotukset selkeitä ja toteutettavissa olevia?

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti?

-

11 Lausuntopalaute luvusta 4 - erityistä tukea tarvitsevan lapsen sosiaalityöntekijän asiakasmitoitus. Onko ehdotus selkeä ja toteutettavissa oleva?

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti?

-

12 Muu lausuntopalaute lukuun 4?

Tampereen kaupunki kannattaa esitystä, jossa kuntien kotoutumispalveluista vastaavat viranomaiset sekä maahanmuuttojärjestelmän keskeiset toimijat lisätään sosiaalihuoltolain (1301/2014) 35 §:n mukaiseen ilmoitusvelvollisten viranomaisten luetteloon. Kaupunki katsoo, että ehdotettu muutos selkeyttää hyvinvointialueiden sekä maahanmuuton ja kotoutumisen kokonaisuudesta vastaavien

viranomaisten välistä työnjakoa ja rooleja palvelujärjestelmässä. Sääntelyn täsmentäminen tukee viranomaisten välistä yhteistyötä ja vähentää epäselvyyksiä vastuunjaossa erityisesti tilanteissa, joissa maahan muuttaneella henkilöllä tunnustetaan sosiaalihuollollisen tuen tarve. Lisäksi Tampereen kaupunki pitää perusteltuna, että lakimuutoksella tuodaan näkyväksi jo vakiintunut käytäntö, jossa maahanmuuttoviranomaiset, vastaanottokeskusten työntekijät sekä kuntien kotoutumispalveluista vastaavat tahot tekevät ilmoituksia hyvinvointialueelle sosiaalihuollon palvelujen tarpeessa olevista henkilöistä.

13 Lausuntopalaute luvusta 5 - sosiaalityöntekijän erityiset tehtävät. Onko ehdotus selkeä ja toteuttavissa oleva?

-

Perustelut tiiviisti?

-

14 Lausuntopalaute luvusta 5 - sosiaalihuollosta vastaava viranhaltija. Onko ehdotus selkeä ja toteuttavissa oleva?

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti?

-

15 Lausuntopalaute sosiaalihuollon asiakastietojen kirjaamisesta. Onko ehdotus selkeä ja toteuttavissa oleva?

Osittain ei

Perustelut tiiviisti?

Tampereen kaupunki pitää myönteisenä, että esitys vähentää päällekkäistä dokumentaatiota ja lähtee siitä, että kumpikin viranomainen kirjaa omaan toimivaltaansa kuuluvat asiat. Käytännössä on kuitenkin varmistettava, että työvoimaviranomaisella on riittävät tiedot asiakkaan palvelutilanteesta työnhaun, etuuksien ja palveluohjauksen ratkaisemiseksi ilman tarvetta rinnakkaiseen kirjaamiseen. Viranomaisten välisen tiedonvaihdon tulee olla joustavaa, reaaliaikaista ja tiedonvaihdon digitaalisia käytäntöjä tulee kehittää välittömästi.

Tampereen kaupunki katsoo, että lakiesitys luo perustaa sosiaalihuollon toimintaan ja uudistaa vanhoja lainsäädännöllisiä rakenteita. Onnistunut toimeenpano edellyttää kuitenkin selkeitä paikallisia toimintamalleja, tulkintaohjeita sekä viranomaisten välistä systemaattista yhteistyötä, jotta asiakkaan palvelut muodostavat eheän kokonaisuuden työvoimapalveluiden ja sosiaalihuollon välillä.

16 Lausuntopalaute asiakasmaksuihin ehdotetuista muutoksista?

-

17 Lausuntopalaute muista säädösmuutosehdotuksista?

Työ- ja elinkeinoministeriö valmistelee kuntouttavan työtoiminnan lakkaamiseen liittyen uutta tukea, jonka työvoimaviranomainen voisi myöntää kolmannen sektorin toimijoille. Tuki voitaisiin myöntää toimintaan, johon ohjattaisiin pidempään työttömänä olleita tai muuten heikossa työmarkkina-asemassa olevia. Työ- ja elinkeinoministeriön valmisteleva luonnos hallituksen esitykseksi kolmannen sektorin tuesta on tullut lausunnolle toukokuussa 2026. Kuntouttavan työtoiminnan lakkauttamisen myötä hyvinvointialueille kohdistuvilla säästöillä on tarkoitus rahoittaa työ- ja elinkeinoministeriön valmistelevan tuen rahoitusta 13 M€:lla. Esityksessä ehdotetaan uutta tehtävää työvoimaviranomaisille. Esitys kolmannelle sektorille kohdennettavasta tuesta on tervetullut, erityisesti kun työllisyyspoliittiset avustukset päättyivät TE-uudistuksen yhteydessä. Sosiaalihuoltolaisia koskevassa hallituksen esityksessä todetaan, että tuen hankkeistaminen lisääisi työvoimaviranomaisen tehtäviä jonkin verran ainakin toiminnan alkuvaiheessa. Huomioitavaa on, että avustusprosessit vaativat alkuvaiheen valmistelun lisäksi myös jatkuvaa valmistelua, hakuprosessin toteuttamista, vuorovaikutusta kolmannen sektorin kanssa sekä vaikuttavuuden kehittämiseen ja toiminnan arviointiin liittyviä toimia. Vaikutukset työvoimaviranomaisen toimintaan ovat siten paljon laajemmat kuin mitä sosiaalihuoltolain muutosesityksen vaikutusarvioinneissa on kuvattu. Työllisyyspoliittisen tuen toimeenpano edellyttää resursseja, jotka on huomioitava täysimääräisesti kuntien valionosuusrahoituksessa. Hallituksen esityksessä työllisyyspoliittisesta tuesta yhdistyksille ja säätiöille on kuvattu vaikutuksia laajemmin kuin sosiaalihuoltolain muutosesityksessä. Sosiaalihuoltolain muutosesityksen osittain puutteelliset vaikutusarviointit puoltavat sitä, että sellaisen lainsäädännön valmistelussa, joilla on vaikutuksia kuntien työllisyyspalveluihin tai työvoimaviranomaisen palveluihin tulee olla mukana kuntien, erityisesti C6-kaupunkien edustus. Lainsäädäntöesitysten vaikutusarviointien laadullisuuteen tulee kiinnittää parempaa huomiota, myös poikkihallinnollisesti.

18 Antaako esitysluonnos riittävän ja oikean kuvan lakiehdotusten taloudellisista vaikutuksista?

Ei

Perustelut tiiviisti?

Kuntouttavan työtoiminnan siirtyessä hyvinvointialueelle Tampereen kaupungilta siirtyi työllisyyspalveluista 24 htv:tta sote-henkilöstöä hyvinvointialueelle. Tämän lisäksi hyvinvointialueelle siirtyi kuntouttavan työtoiminnan järjestämiseen 6 M€ vaikuttavuusperusteisten palvelujen hankintaan työllisyyspalvelujen asiakkaille. Nyt asiakkuuksia siirretään takaisin työllisyyspalvelujen vastuulle, mutta rahoitus ei seuraa asiakkuuksia. Talousvaikutukset tulevat näkymään työttömyysturvamaksujen ja palvelujen tarpeiden kasvuna. Säästöjä tavoitellaan siirtämällä kustannuksia lainsäädännöllä kuntien vastuulle.

Hallituksen esityksen mukaan sosiaalihuoltolain uudistus tulee lisäämään työvoimapalvelujen tarvetta arviolta 10 %:ia. Tampereen kaupungin arvio on alueellisten erityispiirteiden pohjalta, että Tampereella työvoimapalveluihin kohdentuu merkittävämpää ja laajempaa palvelupainetta ja asiakkuuksia siirtyy työvoimapalveluihin enemmän, kuin mitä hallituksen esityksessä on arvioitu. Työvoimaviranomaisille ei kuitenkaan ole kohdennettu hallituksen esityksessä lisäresursseja. Arviona on, että hallituksen esityksen myötä työllisyyspalvelujen määräraharave kasvaa asiakkaiden palveluvastuiden siirryttyä työllisyyspalveluihin. Hallituksen esityksen oletusarvona on, että asiakkaat siirtyvät nykyisestä kuntouttavasta työtoiminnasta työllistämistä edistäviin palveluihin

saumattomasti. Tampereen kaupungin näkemys on, että työvoimaviranomaiselle ei tule siirtää palveluvastuita, mikäli niitä ei korvata valtionosuusjärjestelmässä täysimääräisesti.

Vammaisten henkilöiden työtoiminnassa olevien asiakkaiden on tarkoitus siirtyä uuteen työikäisten toimintakyvyn ja osallisuuden tuen palveluun. Vammaisten henkilöiden työllistymistä tukevan toiminnan mukaisessa työsuhteessa olevat henkilöt jatkaisivat palvelussa siirtymäsäännöksen turvin. Muilta osin muutoksella tavoitellaan sitä, että työsuhteisen työn työpaikat löytyisivät jatkossa pääsääntöisesti työvoimaviranomaisen toimesta. Vammaisten henkilöiden työsuhteisen työn aikaisempaa laajempi edistäminen edellyttää myös lisäresursointia, joka on työvoimaviranomaiselle osoitettava valtionosuusjärjestelmässä.

19 Antaako esitysluonnos riittävän ja oikean kuvan lakiehdotusten muista vaikutuksista ja yhteisvaikutuksista?

-

Perustelut tiiviisti?

Sosiaalihuoltolain muutosesityksen vaikutukset asiakkaiden palvelutarpeen mukaisten sosiaalihuollon palvelujen riittävästä saatavuudesta eivät vastaa tämän hetken tilannekuvaa eikä Tampereen kaupungin arviota sosiaalihuollon palvelujen kasvavasta tarpeesta. Lakiesityksen vaikutusten arviointi kuntien työllisyyspalvelujen toimintaan ja rahoitukseen ei ole realistinen. Sosiaalihuoltolain muutosesityksessä ei ole riittäväällä tavalla huomioitu työvoimaviranomaisen palveluvastuulle siirtyvien asiakkuuksien myötä lisääntyvää työmäärää eikä taloudellisia vaikutuksia työvoimaviranomaisten toimintaan. Lainsäädäntöesitysten vaikutusarviointien laadullisuuteen tulee kiinnittää enemmän huomiota, myös poikkihallinnollisesti. Lainsäädäntömuutoksen myötä työvoimaviranomaiselle lisääntyvät tehtävät tulee korvata kunnille täysimääräisesti valtionosuusjärjestelmässä. Tampereen kaupungin näkemyksiä on kuvattu lausunnon edellisissä kohdissa.

Mikkonen Tuula
Tampereen kaupunki - Päätös: apulaispormestari Johanna Kirjavainen
29.5.2026 § 18; lisätietoja: kehittämispäällikkö Tarja Paulaniemi, puh. 040
679 8954, etunimi.sukunimi@tampere.fi